

Rotterdam, 4/12/2019

Geachte Minister en team achter de conceptwet,

Graag reageer ik in het kader van de internetconsultatie op de voorgenomen Wet minimumbeloning zelfstandigen (Wmz).

ACHTERGROND BIJ MIJN REACTIE

Ik schrijf mijn reactie vanuit mijn achtergrond als acteur. Het zelfstandig werkende deel van deze beroepsgroep wordt ernstig bedreigd door de wetgeving rondom het ZZP-schap. Vooropgesteld: er zijn sowieso bijna geen vaste banen voor mijn beroepsgroep. Acteurs gaan van tijdelijk contract naar WW naar payroll-opdracht naar WW naar tijdelijk contract -- als ze geluk hebben. Ze moeten hoe dan ook hun eigen pensioen afsluiten, hun eigen PR doen en hun eigen zaakjes regelen. Ze zijn dus al grotendeels zelfstandigen. Tegen die achtergrond heb ik het altijd logisch gevonden om mijn acteerwerk als ZZP-er uit te voeren. Ik wil geen aanspraak maken op WW, zoals zeer gebruikelijk in mijn sector, maar mijn eigen verantwoordelijkheid nemen, zelf de risico's opvangen, en zelf mijn inkomen bij elkaar werken. Echter, volgens de letter van de wet kan ik slechts ZZP-er zijn als ik mijn eigen theatervoorstellingen maak. Alleen dan ontsnap ik aan het "gezagsverhouding"-criterium, aangezien het "vervangbaarheid"-criterium per definitie niet van toepassing is voor acteurs. Zodra er een regisseur betrokken is bij mijn prestaties als acteur, en dit is bijna altijd het geval, mag ik theoretisch geen ZZP-er zijn omdat deze regisseur een zekere mate van gezag heeft over mijn werkzaamheden. Ik vind dit onverteerbaar en ik heb uitgekeken naar nieuwe wetgeving om dit onrecht te verhelpen. Dit ter achtergrond. Hieronder mijn belangrijkste opmerkingen.

BUITENPROPORTIONEEL

Om een kleine minderheid van alle ZZP'ers te beschermen, moeten nu alle ZZP'ers een complexe administratie bijhouden, met het risico op boetes als deze niet in orde is. Dit is naar mijn stellige overtuiging buitenproportioneel.

HOOGTE TARIEF

Naar mijn mening is 16€ een te laag minimumtarief. Voor dit bedrag is het in de huidige situatie niet mogelijk om voldoende geld opzij te zetten voor een aanvullend pensioen en om een, voor acteurs moeilijk verkrijgbare en peperdure, AOV af te sluiten. Het probleem van de onverzekerde ZZP-ers wordt zo niet opgelost maar erger gemaakt.

URENSYSTEMATIEK

De systematiek op basis van een uurtarief is voor de culturele sector nagenoeg onwerkbaar. Wij worden betaald per voorstelling, per evenement, per prestatie en bijna nooit per uur. De omrekening naar een uurtarief is ondoenlijk en gaat voor veel verwarring, administratieve rompslomp en uiteenlopende interpretaties (lees: gesjoemel) zorgen.

Twee voorbeelden:

- Een acteur wordt ingehuurd om in een commercial te spelen. Hij krijgt daarvoor een dagtarief betaald en een (veel hoger) bedrag voor de afkoop van beeldrechten voor de duur van bijvoorbeeld een jaar. De werkdag op de set is lang, en bestaat grotendeels uit wachten. Misschien dat er gedurende 10% van de dag daadwerkelijk geacteerd wordt voor de camera. Tijdens de overige 90% wordt gepauzeerd, genetwerkt met collega's (wat zich hopelijk uitbetaalt in toekomstige opdrachten) en gekeken naar het werk van collega-acteurs (wat hopelijk leerzaam is en desnoods als studietijd geormerkt kan worden). Welke uurtarief wordt hier gehanteerd? Als deze vraag aan de opdrachtgever gesteld wordt, zal hij de dagvergoeding door het aantal uren op de set delen. Deze berekening zal niet opgaan voor de afkoopsom: deze heeft immers niks met werkuren te maken. Toch vormt dit het leeuwendeel van de verdiensten van de acteur. Wat nu?
- Een operazangeres repeteert maanden voor een nieuwe operarol die zij eenmalig zal uitvoeren op een concertpodium. Als we haar gage delen door het aantal uren van voorbereiding, blijft er bijna niks over. Haar repetitietijd wordt echter niet alleen geïnvesteerd in die ene uitvoering maar vormt ook de basis voor alle keren dat de zangeres dezelfde rol in andere producties gaat zingen. De rol zal de rest van haar leven namelijk op haar repertoire staan. Hoe vaak ze de rol zal zingen, valt onmogelijk van tevoren in te schatten. Toch moet deze inschatting van tevoren gemaakt worden volgens artikel 9, lid 2-a-1. Dat is volkomen onmogelijk!

COMBINEREN VAN OPDRACHTEN

Omdat acteurs in het algemeen geen langlopende banen hebben, en vanwege de kern van hun beroep, doen ze in de praktijk veel losse klussen van uiteenlopende aard. De ene klus betaalt slecht maar heeft veel artistieke waarde, of is goed voor het verwerven van toekomstige opdrachten, de andere klus betaalt zeer goed maar is weinig verheffend en van korte duur. Door de focus op individuele opdrachten in de voorgestelde wet, is het voor een ZZP-er niet mogelijk om verschillende klussen elkaar te laten compenseren. De ZZP-er zal gedwongen worden een deel van zijn werkzaamheden via bijvoorbeeld payrolling aan te nemen. Hij is daarmee schijnwerknemer en loopt het risico zijn urencriterium (IB) als ZZP-er niet te halen en daarmee juist achteruit te gaan in inkomen. Dit is toch evident verkeerd?

GEEN OPLOSSING VOOR ACTEURS

Acteurs zullen met een beetje geluk en gesjoemel boven het minimumtarief van 16€ uitkomen en helaas meestal onder de 75€ blijven. Dit betekent dat zij veelal in het middentarief vallen en zo weer terug zijn bij af: de nieuwe wet geeft hen geen zekerheid, wel extra administratieve verplichtingen, en uiteindelijk worden de oude regels over wat wel of niet zelfstandig is, weer toegepast. Daarmee zijn we als zelfstandige acteurs net zo bedreigd als in de afgelopen jaren door de Wet DBA. De nieuwe wet is daarmee ondanks alle investering en alle rompslomp die het met zich mee brengt, geen oplossing voor acteurs.

SCHIJNZELFSTANDIGHEID

De Wmz beoogt schijnzelfstandigheid en onderbetaling aan de onderkant van de arbeidsmarkt te voorkomen. Deze schijnzelfstandigheid kenmerkt zich minder op basis van een enkele opdracht door een enkele opdrachtgever maar veeleer door de lage kans dat de schijnzelfstandige op de langere termijn voldoende opdrachtgevers zal vinden. Het is dus

geen kwestie die opgelost kan worden door een enkele opdracht te beoordelen maar vereist een bredere, holistische analyse van de werkzaamheden en levensvatbaarheid van de ZZP-er.

ADMINISTRATIE

De ingewikkelde regels met betrekking tot de urenadministratie in combinatie met het risico op boetes en naheffingen wanneer die administratie onvoldoende is, zullen betekenen dat veel ZZP-ers hun administratie moeten gaan uitbesteden aan specialisten met juridische kennis. De belangen zijn immers te groot om het zelf te doen. Dit zal kosten met zich mee brengen die onmogelijk terugverdiend kunnen worden met 16€ per uur. De Wmz maakt ondernemen in het minder goed betaalde deel van het ondernemersspectrum daarmee onmogelijk.

HANDHAVING

Een fundamenteel bezwaar tegen de conceptwet betreft de handhaafbaarheid. Naar mijn mening is de urenadministratie in de praktijk onmogelijk te controleren door opdrachtgever of instanties. Hoe kan gecontroleerd worden wat er hoe lang waar en wanneer gedaan is? Hoe lang er in de privésfeer gestudeerd is? Hoeveel tijd er precies gewerkt is? Welke tijdsinvestering voor welke gewerkte uren van belang was? In het kader van werkbare wetgeving vraag ik mij dus af: waarom zouden we een wet invoeren die in de praktijk en voor de meeste situaties volstrekt niet te handhaven is? Gebrek aan handhaving was het belangrijkste bezwaar tegen de vroegere verklaring arbeidsrelatie (VAR).

CONCLUSIE

Als de Wmz in de voorgenomen vorm wordt ingevoerd, zal dit veel ZZP-ers schaden en zullen er veel ZZP-ers noodgedwongen moeten stoppen met hun bedrijf. Dit schaadt de vrijheid tot ondernemen en jaagt acteurs de WW in. De Wmz moet daarom niet ingevoerd worden. In plaats hiervan moet de focus verlegd worden van individuele opdrachten naar de ZZP-er en diens kansen op de arbeidsmarkt.

Hoogachtend,

Diederik Rep